

GORENJEČ.

Političen in gospodarski list.

Vabilo na naročbo. «GORENJEČ» stane za celo leto samo 4 K, za pol leta 2 K, za četrto leta 1 K. Naroča se list lahko vsak dan, in naj se naročnina izvoli poslati upravnistvu.

K otvoritvi deželnega zbora.

Kranjski deželni zbor je toraj vendarle sklican ter se snide na nedoločen čas dne 22. t. m. Dejstvo, da je bilo lansko kratko zasedanje od katoliško-narodne stranke v pravem pomenu besede razbito vsled najstrastnejšega političnega sovraštva do narodno-napredne stranke ter nadalje dejstvo, da se nasprotstva med obema strankama od tedaj ne le niso prav nič ublažila, temveč kolikor toliko še poostrila, nam je zadalo strah, da naš deželni zbor ne bode mogel zopet zborovati v doglednem času. In to naše mnenje je vladalo splošno v deželi na veliko skrb vseh onih, kojih gospodarske koristi so zavisne od vspešnega delovanja deželnega zbora.

Danes ne govorimo s svojega političnega stališča, temveč v imenu in interesu gorenjskih davkoplachevalcev, v imenu onih stanov brez razlike njih političnega prepričanja, ki imajo kaj upati, ali se še česa bati od naših postavodajalcev. Čim manj smo se bili nadejali, tem bolj smo želeli, da bodi poleg drugih deželnih zborov sklican tudi naš. Zaradi tega nas je uresničenje naše želje dokaj iznenadilo in — razveselilo. A veselje ni bilo dolgo, kajti takoj po prvem presenečenju se nam je obudila skrb, bode-li kaj uspeha, kaj koristi za nas imelo to zasedanje, če se bode sploh vršilo. Neudeležba katoliško-narodne stranke pri posvetovanju, katero je bil sklical deželni predsednik na 15. t. m., nam ne obeta nič dobrega.

Koliko perečih gospodarskih vprašanj, tikajočih se le naše gorenjske strani, čaka povoljne rešitve, koliko občin in okrajev težko pričakuje pomoči deželnega zbora. Posamezne tu naštevati, bilo bi preobširno, a ko bi se hoteli pečati samo z onimi zadevami, ki so ostale nerešene vsled lanske obstrukcije. Koliko pa se je od lani nabralo novih, ki nam pač niti vse znane niso! Zares — neodpušten greh nad ubogim našim narodom bi bilo, ako bi se nam zopet letos kot odgovor našim nujnim prošnjam nazaj vrgel kamen — obstrukcije! Tu izjavljamo iskreno, da nam danes ni mar ubrati politične disonance, dasi

smo prepričani, da boj mora biti, vsaj boj je vse življenje, a vprašamo, ne sme-li nikdar nastati premirje?

Se vemo dobro, da so se za časa češke obstrukcije v državnem zboru iz sredine slovenske delegacije čuli glasovi, da gledé «državnih potrebščin» mora prenehati obstrukcija. Niso pa li v našem narodu nerešena še premnoga vprašanja, ki so za nas vsaj tolike važnosti, kakor takozvane «državne potrebščine»?

Od Vas, gg. poslanci, pričakujejo pomoči politične in šolske občine ter cestni odbori; Vaše rešitve čakajo vodovodne zadeve; nedelavnost deželnega zbora teži tudi revne dijake kranjske gimnazije; od Vas terjajo končne pravične ureditve svojih plač tudi izgojevatelji naše dece — učitelji.

Od vseh strani se priznava in povdarja, da so splošne gospodarske razmere na Kranjskem postale že naravnost obupne — in zaradi političnih, dà, upamo si trditi, zaradi v našo politiko prenešenih osebnih nasprotstev naj iste ostanejo še dalje nerešene in postanejo še obupnejše?

One poslance, ki so ponosno izjavili, da vstopijo v deželno zbornico s prostimi, nevezanimi rokami, smemo pač resno opozoriti, da so tu v zmoti. Nobeden naroden zastopnik nima prostih rok, temveč ravnati se mora po direktivah, ki mu jih glasno velela narodna blaginja, korist ljudstva. Vi, ki imate v rokah osodo našega naroda, ne opajajte svoje narodne zavesti še dalje iz lastnih političnih glasil; razgovorite se s svojo vestjo in, upamo, potem se bode te sešli prvokrat v novem deželnem dvorcu z drugimi, manj bojevitimi namerami, nego jih gojite morebiti še danes. Veselil se bode tega ves narod.

Vse to Vam, gg. poslanci brez razlike strank, pokladamo na srce, predno se podaste k novemu zasedanju.

Kako bodo napravili?

Izišle so pojasnujoče naredbe k razglasu vojnega ministrstva zaradi pridržanja tretjeletnikov in vsled tega nastale konstelacije v armadi. Iz teh naredb se vidi, da si zna vojna uprava vsikdar dobro pomagati iz vsake zagate. Po njenih proračunih bo imela vojna uprava v kljub nedovoljenih ji rekrutov človeškega materijala več kot v normalnih razmerah. Pomisliti je treba, da se v normalnih razmerah od sredi meseca septembra do 1. decembra dela v naši armadi le z dvemaletnikoma, ker so tretjeletniki odpuščeni, a rekrutje se potegnejo v dejansko

službo šele po dvamesečnem izvežbanju. Kako je mogoče ta dva meseca šteti rekrute med število neobhodno potrebne vojne posadke, je res težko umljivo. Zato pa je tudi neumljiva doslednost vojne uprave, ki s takim izgovorom pridržuje dosluženo vojaštvo v orožju.

Vsled imenovanih pojasnil vojnega ministrstva se skličejo 1. oktobra v aktivno službo: 1.) enoletni prostovoljci; 2.) ostali novinci prejšnjih letnikov, katerim se je dovolilo nastop preložiti do 1. oktobra 1903; 3.) novinci bosansko-hercegovinskih oddelkov. Dne 5. oktobra se skličejo vsi nadomestni rezervisti, ki so bili letos potrjeni v tostranski državni polovici, na osem tedensko izvežbanje. Tretjeletnikov se stalno odpusti le toliko, kolikor se prijavi prostovoljcev. Zaračuni pa se tretjeletnikom čas, ki ga bodo služili preko 1. oktobra 1903 kot orožne vaje, in sicer prvih šest tednov kot prva, ostali čas pa kot druga in tretja orožna vaja.

Nadalje razpravlja naredba o premeščenju moštva in kdo ima pravico se prijaviti za prostovoljni vstop. Okrožnica vojnega ministrstva zaključuje: «Vojna uprava je potemtakem storila vse, kar je v njenih močeh, da olajša neprijetnosti, ki so ji nastale vsled vsiljenih ji razmer. Na eni strani nudi priliko zmanjšati nekoliko število pridržanih, na drugi strani pa daje po teh odredbah prizadetim olajšave v nadaljnjem izpolnjevanju njihovih vojnih dolžnosti. Posebno odpust dveh orožnih vaj je gotovo nepodcenljiva prednost. Dotični bodo vsled tega v teku svojih službenih obveznosti le enkrat iztrgani iz civilnega življenja, ker je orožna vaja v 11. in 12. službenem letu le prava izjema.» To se vse prijetno čita, a v istini ostane naredba trpka za vojne obvezance. Po «N.»

V Kranju, 19. septembra.

Državni zbor je sklican na dan 23. septembra h kratkemu zasedanju. Državni zbor bo trajal le štiri dni in se je sklical na ljudski pritisk. Dovoliti mu bo normalno službo rekrutov in da se odpuste tretjeletniki iz vojaške službe.

K položaju. Avstrijski Nemci svetujejo vladi, naj deli Češko. To bi seveda naletelo na skrajni odpor od strani Čehov, pa tudi od strani drugih Slo-

vanov, n. pr. na Štajerskem, kjer si narodnosti žele narazen. No, mislimo, da vlada ne zaupa preveč tem nevarnim nemškimi nasvetom. — Čehi se v zadnjem času marljivo gibljejo. Minulo nedeljo se je vršilo nekaj velikih shodov, na katerih se je ostro kritikoval cesarski reskript z dne 12. septembra 1871. Poslanec Gregr je na shodu v Pragi govoril med drugim: Cela Avstrija stoji v znamenju razpada. Čehi pa bodo vedno pozdravljali vse razmere, ki vodijo do razpada.

Glede poklicanja vojaških novincev se bavijo skoro vsi deželni zbori. Gorenjeavstrijski deželni glavar je izrekel željo, naj bi rekrutje dne 1. oktobra prostovoljno vstopili v armado. Za to je prejel zahvalo vojnega ministrstva. Občinski in okrajni zastopi, zlasti na Češkem se pridno izrekajo proti pridržanju tretjeletnikov v vojaški službi. S Češkega je prišlo veliko odposlanstvo k ministrskemu predsedniku.

Nemiri na Balkanu. Bolgarska vlada je izdala vele-silam spomenico, v kateri pravi, da bo morala z orožjem v roki se zavzeti za Macedonce. Listi menijo, da je to prednaznaniilo vojne. Med bolgarskim prebivalstvom zlasti na meji vlada nepopisno razburjenje. — Turška vlada je poklicala pod zastave rezerviste solunskega voja. Na bolgarski meji je vse polno turškega vojaštva in iz Carigrada vozijo neprestano orožje in municijo. — Dne 9. t. m. je bilo požganih 115 vasi. Vojaki so vjete bolgarske žene najprej onečastili, potem pa razsekali. Isto se je zgodilo tudi z otroci. Okrog 8000 rodbin je brez strehe in se skriva po gozdih. Uničena je tudi vsa žetev ali pa je še na polju, ker jo ne morejo in se ne upajo spraviti pod streho, ker se boje turških napadov.

Tedenske politične vesti. Češki narodni svet se je sestavil. Predsednikom je izvoljen dr. Herold, podpredsednika sta baron Pražak in dr. Stratil. — Pri razkritju Renanovega spomenika na Francoskem je hotela neka ženska z revolverjem ustreliti na ministrskega predsednika Combesa, a so to preprečili redarji. — Cesar se je ta teden mudil pri vojaških vajah v Galiciji, kamor je prišel tudi prestolonaslednik nadvojvoda Fran Ferdinand. — Ruski car pride dne 30. t. m. na Dunaj. — Na Hrvatskem se je začela velika agitacija za hrvatski poveljni jezik v hrvatskih polkih.

PODLISTEK.

Kmet Jur na političnem potovanju.

Konec . . .

Ker sem nameraval naslednji dan kar iz Kranja mahniti na svoje potovanje, krevencal sem z zmešanimi koraki za natararico v seno, spotoma pa sem premišljeval, kje dobi tako šibka ženska stvarica tako moč, da more tako «neznansko» premikastiti takega kmetskega hrusta kakršen sem jaz. In spet sem se spomnil, da sem nekoč nekje bral, da je ljubezen največja moč na svetu, in potem mi je bila razvozlana tudi moč moje meni ne preveč mile spremljevalke ali vodnice na hlev.

Ni manjkalo dosti, in bodeče seno bi me zaguncalo v pravo in pošteno kmetsko spanje, ko je prenehalo šumenje suhih bilk okrog mene. Toda komaj je nastal molk, že so se pripodili iz dalje na moji uhlji drugi glasovi, ki so bili močno podobni kruljenju lačnih pujskov in basiranju dolgouhih sivcev. Privzdignil sem nekoliko glavo in spoznal sem, da so to glasovi mojih dobrih katoliških znancev, ki so me prej v gostilni zleknili po klopi za mizo in se zdaj domov gredé napenjajo s to-le pesmijo:

«Ko pozne ponoči domov prikrevsam,
na misel mi pride, da revček sem sam.
Oj, al' že spiš? Urša, Urša, al' že spiš?

Ko ključa ne najdem od vežnih vrat,
na misel mi pride, da b'k Urši šel spat:
Oj, al' že spiš? Urša, Urša, al' že spiš?»

Tožnoresno mi začno šumeti besede te pesmi v glavi in «na misel mi pride», da sem tudi jaz sam, sam pod tujo streho v katoliškem senu, doma daleč tam gori nad Kranjem pa čaka name med upom in strahom moja dobra Mica, oj moja dobra katoliška Mica, ki gotovo še ne spi od samih grenkih skrbi, ker me tako dolgo ni k nji domov. Oh, kaj sem storil, nič ji nisem povedal, kam grem, nič se nisem poslovil od nje, preden sem se podal na pot! Takrat je ravno obirala gosence v zelniku in ker je nisem videl doma pri svojem odhodu, sem res prav lahko pozabil posloviti se od nje ter ji povedati, kam grem. Ali ta moja mala pozabljivost bi lahko imela zame, kakor šele zdaj izprevidim, prav nevesele in neprijazne brce.

Kaj ko bi si babnica začela domišljevati, da je postala srečna udova, ko bi me po večdnevem ali po večtedenskem čakanju od nikoder ne hotelo biti nazaj?! Kaj ko bi prodala mojo bajtico, zelnik, kozico, kokoši in še vso drugo mojo ropotijo, nesla ves izkupljeni drobiž v farovž gospodu, da bi tako naredili, da bi me res več ne bilo nazaj, potem pa bi še sama ostala za kako kravjo dekle ali kaj podobnega pri gospodu v farovžu?! Že večkrat sem opazil, da so se ji tako čudno posvetile oči, kadar je kaj črnega smuknilo mimo okna moje bajte, in to gotovo nekaj pomeni. Jaz se prej nisem brigal, kaj je bilo tisto črno, ali kak kos, ali kaj drugega. Da sem dobil le merico špiritovca, pa mi je bilo vse prav. In če sem potem v sredi popoldneva zaspal za mizo, mi je

Dopisi.

Iz Lesec. Na dan Male Gospojnice so predstavljali dijaki, združeni s kmetskimi fanti in dekleti, v bližnji župniji breznjski, v vasi Žirovnici v gostilni M. Čopove Finžgarjevega «Divjega lovca» v korist novemu mostu, ki so ga napravili čez Savo med Bregom in Zasipom. Hotel sem videti to predstavo ter se prepričati na svoje oči, kaj zmore vzajemnost dijaška s preprostimi fanti in dekleti. Reči se mora, igrali so precej gladko, da, nekateri prav dobro, le to bi bilo grajati, po našem nemerodajnem mnenju, naj bi se pri gledaliških igrah ne govorilo tako «po gorenšče», temveč preprostemu ljudstvu naj bi se pokazalo, kako krasna in lepa je pravilna slovensčina. Tudi ti, kmetski človek, izkusi si jo privaditi. Gledališke igre — vsaj mi mislimo — se ljudstvu ne predstavljajo samo v zabavo, temveč veliko bolj v pouk. Predstave vdeležilo se je poleg precej preprostega ljudstva tudi mnogo razumnštva od nas, iz Bleda, Javornika in Jesenic; videli smo celo razumnike iz daljnih Gorij. Po predstavi je bilo precej zanimanja s šaljivo pošto, mladina pa se je pridno sukala na plešišču; preskrbljeno je bilo tedaj za zabavo starim in mladim, ni jih v svojem veselju motila prav nič neka «zanimiva» dogodbica, katero Vam hočem, gospod urednik, navesti v naslednjem. Pripovedovalo se mi je od verodostojnih sledeče: Dijaki, na čelu jim sam gospod Nad-Daničar, prosili so breznjskega gospoda Tomaža, naj bi jim blagovolil posoditi, kakor pretečeno leto, kolise za predstavo; tiste kolise, katere rabijo «device» za svoje «teatre», tiste kolise, za katere so plačevali Brezničanje s svojimi vstopninami. Gospod fajmošter pa jim ne dovoli, pravi jim v obraz nekako: «Kolis ne dam, prvič, ker me lansko leto niste ubogali (pretečeno leto pred predstavo «Rokovnjaci» je poslal Tomaž igralci Polonici dolgo pismo, kako naj igra s svojim ljubimcem, da ne bode «pohujšljivo»), in drugič ne posodim, pravi g. Tomaž, kolis nič več iz principa. No, iz kakega principa, pisec teh vrstic ni zvedel. Resnici na ljubo pa trdijo očividci lanske in letošnje predstave, da se je lani in letos igralo popolnoma dostojno, da, trdijo celo, da bi bilo igrana še v korist, če bi se bila ljubezen nekoliko bolj markirala. Da bi pa gospod župnik to svojo čudno postopanje vsaj nekoliko oblažil — tako trdijo nekateri hudomušneži, mi seveda jim ne verjamemo tega, šel je k predstavi sam ter

bilo tudi prav in prav je bilo to menda tudi drugim, ker me ni nobeden klical, nobeden budil!

Ali zdaj, odkar več ne pijem tega vražjega špirtovnega slepila, pa sem postal naenkrat ves drugačen človek. Moja Mica sicer ni več v pomladanskih rožicah in nima več tako napete kože kakor sem to prej videl pri oni katoliški natakariči, toda za nastilanje farovškim pujsom se mi zdi vendar še predobra. Zato moram precej, kar precej zdaj-le iti domov, da prepričim pretečo mi nesrečo in sramoto!

Po takem premišljevanju sem se izkobacal iz sena in se napolnil naravnost proti domu. Malo težko sem zapustil že segreto in dobro prileženo mi gnezdo, a zapretel sem si, da moram storiti, kar sem sklenil, in ta moram me je pognal z vso svojo neizprosno silo v hladno gorenjsko noč. Vsaka noč pa ima svojo moč. To grenko resnico je že marsikdo te in one barve občutil in pripoznal z lastno kožo, posebno dobro pa sem jo potipal tudi jaz na onem ponočnem potovanju, ki Ti ga imam tu popisati.

Ali ker tudi nocojšnja noč poskuša svojo moč še celo nad mojo svetilko s tem, da ji je posrkala že vso smrdljivo kri in ji tako pretrgala nit svetlega življenja, dovoli, da to nalogo izvrši v svojem prihodnjem pismu

Tvoj resnični Jur.

vstrajal do konca predstave, bil pa je tudi edini duhovni pastir, katerega smo videti mogli. No vzlic vsem zaprekam se je vršila dne 8. t. m. predstava v Žirovnici, kajti vrli dijaki izposodili so si kolise baje v daljni Radovljici.

Iz Selc. (Pozdravni govor,) ki ga je govoril ob petindvajsetletnici bralnega in pevskega društva «Ratitovec» predsednik g. Fran Tavčar v Selcih: Slavna društva! Častiti gostje! Pač niso mislili ustanovitelji našega društva, izmed katerih je še danes častno število sodelujočih, ki so ostali trdni in neomajani, da bomo danes praznovali tako pomembno slavnost. Dasiravno je društvo tekom 25 let imelo mnogo skrivnih, zahrbtnih in očitnih sovražnikov, vendar je ostalo in ostali so tudi člani stanovitni. Kličem tem možem: Slava in čast Vam! Tako naprej in posnemaj Vas Vaša mladež! Naše bralno in pevsko društvo «Ratitovec» nahaja se danes v dični družbi «Gorenjskega Sokola», Slavca, Narodne čitalnice, gasilnih in bralnih društev. S svojim prihodom počastila so nas ta društva, počastili pa so nas tudi odlični gostje in preprosto ljudstvo iz raznih krajev. To nam je v izpodbudo, dokaz, da smo na pravi poti, da naše društvo preveva duh napredka, izobrazbe in svobode. Kdor je poznal naše razmere pred 25 leti, ta ve, koliko se je bilo truditi ustanoviteljem, da so pripravili ljudi, da so začeli brati in se s tem izobraževati in poučevati, in ako pomislimo na vse to, vidimo, da je bilo društvo neizmerne važnosti in je v teku 25 let izredno mnogo storilo za izobrazbo naše lepe doline, osobito glede lepega vedenja. K pozdravu bodi v prvi vrsti dični Sokol iz starodavnega, zavednega in ponosnega Kranja. Kakor ptica sokol v zračnih višavah, tak naj bode tudi naš duh, prost vseh vezi in okov. A ne le, da se izobrazujemo po duhu, tudi čvrstega, vtrjenega telesa nam je treba, kar nas sokolstvo s svojim nastopom uči. Le v zdravem telesu biva zdrava duša. Učimo se od naših bratov Čehov! Zakaj je ta narod tako odločen in zaveden, zakaj je prišel do tako visoke stopinje izobrazbe in bogastva? Zakaj razni vnanji vplivi nimajo moči do tega čvrstega slovanskega naroda, kakor ga imajo, žalibog, do našega slovanskega naroda? Zakaj nimajo Čehi toliko raznovrstnih renegatov kakor pri nas? Zato, ker prešinja ves češki narod sokolska ideja in sokolski duh. Vsled tega kličem: Bog živi sokolsko idejo med našim malim narodom, da

Narodne pripovedke iz kranjske okolice.

(Zapisal Marjan.)

Pravljica o lisici in polžu.

Nekega vročega popoldne je ležala lisica na parobku gozda. Kar zagleda polža, ki je lezel poleg nje. Hitro ga ogovori: «He, stric, vi ste pa kaj počasni!»

«Staviva, kdo bode prej v dolini ti ali jaz!» odvrne stric slinar.

«Dobro, staviva!» pritrdi mu lisica z zaničljivim posmehom.

Polž takoj nastopi pot v dolino, lisica pa, v svesti si gotove zmage še nekoliko poleži. To priliko je porabil zviti polž in je zlezal lisici na rep. Proti večeru šele se vzdigne leno lisica in odkoraka v dolino — s polžem na repu. Mislila je, da bo v kratkem času dohitela polža. Toda kako se začudi, ko polža ni bilo nikjer. Misleč, da je ubral kako krajšo pot in da je mogoče že vendar res v dolini, prične hitreje stopati. Ko ga pa tudi, prišedša v dolino, tukaj me dobi, se obrne proti gozdu in zaničljivo zakliče: Ho, stric počasnež, kje ste pa ostali?»

Polž, ki je zlezal med tem časom lisici raz rep, se mogočno oglasi: «Pol ure vas že pričakujem, strinja.»

Lisica se začujena obrne in zagleda strica slinarja, ki je stal za njo. Osramočena je zbežala v gozd, ker je zgubila stavo s polžem.

bi se mi Slovenci navzeli po sokolski ideji toliko narodne zavesti, kakor jo imajo naši bratje Čehi. Toraj živel, »Gorenjski Sokol«, kot nositelj te ideje! Bodi prisrčno pozdravljeno slovensko delavsko pevsko društvo »Slavec« iz metropole Slovenije, bele Ljubljane. K izobrazbi naroda je eminentne važnosti petje in glasba. Ravno na narodovi glasbi se spoznajo in cenijo drugi narodi, kako visoko dosejajo kulturo. Ker zavzema slovensko delavsko peysko društvo »Slavec« eno izmed najodličnejših mest med slovenskimi pevskimi društvi, radi tega naj nam bode za vzor narodnega petja in narodnega navdušenja za sveto slovensko domovino in svobodo. Kličem mu: Živel, slovenski »Slavec!« Narodni čitalnici iz Škofje Loke kličem prisrčni: »Dobro došli!« Ravno tako najtopleje pozdravljam bralna društva iz Dražgoš, Dolenje vasi in jim kličem: Vedno naprej v izobrazbi in omiki! Iz našega društva je izšlo prostovoljno gasilno društvo v Selcih. Zato kličem vrlim ognjegasnim društvom iz Železnikov, Stare Loke in Selc z gasilskim geslom: Bogu v čast in bližnjemu v pomoč! Živeli! Konečno še pozdravljam vrle može in fante iz Žabnice. Vaš prihod nam je nad vse ljub. Živio! Vsem drugim odličnim gostom iz raznih krajev pa kličem: Hvala Vam za obisk. Živeli!

V obrambo.

Naprošeni smo objaviti naslednji članek: »Slovenski Narod« je priobčil v polpreteklih dneh nekaj člankov pod skupnim naslovom »Kranjsko ljudsko šolstvo in učiteljstvo«. V rokah imam dokaze, da so zbudili ti članki med našim učiteljstvom mnogo nevolje in ogorčenja. Razna očitavanja, ki kriče iz imenovanih člankov v hripavih in denuncijantskih glasovih, so užalila naše učiteljstvo. Sreča, da ni imel člankar toliko poguma, da bi pristavil svojemu junaškemu činu tudi svoje ime, zakaj potem bi mu ne bilo dobro hoditi med nami.

Nikakor se ne čutim poklicanega, da bi zagovarjal svoje tovariše in zavračal težke obsodbe »Narodovega« pisca. Da pa vendarle pišem kratek odgovor, je edini vzrok želja nekaterih tovarišev, ki so me naprosili, naj govorim v njih imenu. Želim tudi, da bi zaradi omenjenih člankov po nedolžnem ne trpel naš ugled, ki smo si ga

Pravljica o štirih godcih.

Štiri godci, ki so od vasi do vasi hodeč po gostilnicah godli in se tako preživljali, so prišli nekega večera do podrtega gradu. Mesec je obseval razpadle zidove in skozi okna so molele veje različnih dreves. Tedaj je jeden izmed godcev rekel: »Tovariši, napravimo nekdanjim prebivalcem gradu podoknico. Ostali godci so bili s tem predlogom zadovoljni in vsi skupaj so zaigrali veselo poskočnico. Ko so pa prenehali gosti, je stopil iz razvalin majhen, star možiček, se jim zahvalil za godbo in dal vsakemu orehovo vejico, rekoč: »Nesite te vejice vašim otrokom!«

Godci so vzeli vejice, toda med potjo so jih pometali v travo zabavljajoč starcu: »Kaj drugega naj bi nam raje dal. Čemu bodo otrokom te vejice, saj jih imajo doma dosti.« Samo eden je vtaknil vejico v žep in jo prišedši domov dal otrokom.

Drugo jutro so pa priskakali otroci k njemu vsi iznenadeni in so rekli: Oče, zakaj si nam pa prinesel tako trde orehe, da jih še raztolči ne moremo. Pa tako lepo rumeni so vsi. Takih orehov mi še nismo videli.

Godcec je začujen gledal bukovo vejico, na katerej je viselo vse polno zlatih orehov. Hitel je pripovedovat o tej čudni dogodbi ostalim tovarišem. Ko so ostali godci to slišali, so šli iskat svojih vejic. Iskali so cel dan po travi, vendar so se morali vrniti slednjič praznih rok domov.

Ta pravljica uči, da ne sme človek nikdar prezirati tudi najmanje stvari.

priporili s težavo in ga že vsaj deloma učvrstili. Da bi trpel ves stan zavoljo predrznosti enega samega človeka, bi bilo krivično, in to tem bolj, ker ni po mojih in mojih tovarišev mislih narekovala tistih člankov želja po izboljšanju kranjskega ljudskega šolstva, nego so jih narekovali pogledi v lastno bodočnost in glasovi, prihajajoči od zgoraj!

Kranjskega učiteljstva ni ustvaril ljubi Bog zato, da bi plezali nekateri ljudje po njegovem hrbtu na višave in ga v zahvalo bili v lice. Kdor misli tako, se temeljito vara. Tudi zato ni ustvaril ljubi Bog kranjskega učiteljstva, da bi ob njem glodali taki nepoklicani in čudoviti sodniki, kakršne reprezentuje »Narodov« člankar, ki morda nehote — saj naiven je zadosti! — pljuje, kakor pravimo, v lastno skledo.

Vsi oni članki niso v prvi vrsti nič drugega nego velikanski slavošpev bivšemu deželnemu šolskemu nadzorniku za ljudske šole gospodu Hubadu, ki je po člankarjevi sodbi v dveletni svoji funkcijski dobi spravil za voženi šolski voz na plan. Mimogrede omenjam, da je temu Gleimu kranjskega učiteljstva objektivnost docela neznan pojem, priznati pa treba, da ima mož jako praktične misli. »Dobro je«, si misli mož s praktično mislijo, »če se prikupim navzgor; to ne more škodovati, četudi se zamerim navzdol.« In ravno takrat, ko je komponiral končne hrupne akorde svoje himne, mu je došla vest, da je prevzel ljudskošolski referat v deželnem šolskem svetu novi nadzornik, g. Levec. A mož s praktično mislijo ni bil v zadregi. Ubral je nove strune in zabrenkal zaljubljeno kantato pod Levčevimi okni. Seveda ni imel Levec prej drugega posla, nego da se je poklonil možu s praktično mislijo in mu hitel razlagati, da je velik pristaš formalnih stopenj, ki bodo edine rešile kranjsko šolstvo in obvisela na klasičnem našem šolskem vozu kot cokla, da nam zopet ne zdrkne navzdol. Kdor pozna Levca, ta ve, da se je to zgodilo!

Ali so taka bombastična povzdigovanja vredna resnih mož in ali prijajo Hubadu in Levcu, je popolnoma njihju stvar. Meni in marsikomu drugemu bi se tako klepetuljasto poklanjanje gabilo in z mokro cunjjo bi zapodil takega »Minesängerja« izpred poštenega svojega praga! V tem primeru bi mož s praktično mislijo ne dognal svojega namena, in njegovo formalno stopnjevanje bi ostalo brez uporabe, kar je pa velik metodiški pregrešek!

V drugi vrsti pa niso vsi oni članki nič drugega nego obrekovanje kranjskega učiteljstva, česar pa kranjsko učiteljstvo ne more brez ugovora vtakniti v žep. Kranjsko učiteljstvo proti taki pisavi, ki ga diskredituje, glasno in slovesno protestuje in izjavlja, da je mož, ki piše tako, izdajalec lastnega stanu in uničevalec učiteljskega ugleda.

Ljudje, ki so brali njegove članke in ki bi slučajno ne poznali bogatih vspehov delovanja kranjskega učiteljstva, bi imeli lahko danes sodbo, da je kranjsko učiteljstvo vse svoje žive dni lenuharilo in parazitovalo na našem narodnem telesu. Kdor si prizadeva z zofističnim naporom, da vcepi našemu ljudstvu tako sodbo o nas, ta izključuje samega sebe iz naših vrst, ki se morajo tesno zgrniti v fakijsko opozicijo proti onim, ki tako greše na naš račun!

»Narodov« člankar govori, da je učiteljstvo samo proti izboljšanju šolstva, da nimamo navdušenega in za napredek vnetega učiteljstva, da se upiramo večjemu delu, a smo za večjo plačo, da smo bili dobro poučeni o učiteljskih plačah, da je sedaj vse polno krika in vika proti vsakemu napredku v našem šolstvu, da je veliko in veliko ljudi med nami, ki so čisto navadni dninarji — itd., itd. — Vse to so naravnost grozovite stvari, in jako široko vest mora imeti človek, ki na ta način rešuje kranjsko šolstvo in tako dviga ugled učiteljstva!

Konec ...

Novičar.

Na Gorenjskem.

Vabilo na naročbo. Cenjene naročnike »Gorenjca«, katerim preteče s prvim oktobrom četrletna naročnina, prosimo uljudno, da čimpreje obnove nadaljno naročnino, da jim pošiljanje lista ne prestane.

Osebnosti. Konceptni praktikant deželne vlade g. Rajko Svetek je iz Kočevja prestavljen v Kranj. — Poštni pomožni uradnik g. Ivan Nagu v Kranju je imenovan poštarjem II. razreda 2. st., v Št. Jerneju. — Župnijo Predoslje je dobil ondotni župni oskrbnik g. Ignacij Zupanc, župnijo Velesovo pa župni oskrbnik v Sodražici g. Josip Brešar.

Plesni venček kranjskih visokošolcev. Tolikošno število visokošolcev Kranj pač se ni imel nikdar, kakor haš sedaj. Prijetno je iznenadila kranjsko občinstvo vest, da so sklenili slednji prirediti plesni venček; saj je bila to prva priredba njegovih sinov — akademikov. Cel teden pred veselico se ni govorilo po mestu nič drugega kakor o visokošolskem plesnem venčku; največ opravila je pa dala ta vest mladim zastopnicam nežnega spola, katere so jo kljub temu vsprejele z največjim veseljem. Z največjo radostjo so se pripravljale za venček in kaj bi se tudi ne...? — Z utripajočim srcem so stopale v priprosto, a okusno okrašene čitalnične prostore, kjer so se jim dvorljivo klanjali dični gg. akademiki. In ko je veselični predsednik otvoril ples, zavrtelo se je v razkošnem valčku toliko parov, da je nastala prava pravcata gnječa. Pomilovanja vreden je bil le blagajnik, katerega je mičen valček tako vabil v dvorano, da se je le težko premagal in ostal pri svoji resni službi. Krasno je bilo gledati, kako so se vrtili pari belo oblečenih dražestnih devojk in črno oblečenih akademikov ter drugih plesaželjnih zastopnikov možkega spola. Vladala je splošna živahnost in veselje. In Terpsihora, boginja plesa, je zvalila ta večer celo take, ki so navadno prav redke prikazni v vrstah plesalcev... Plesalo se je neutrudljivo do ranega jutra. Prvo in drugo četvorko je plesalo 28 parov in še pri tretji smo jih našli 18. To je jasen dokaz, da je občinstvo v obilnem številu odzvalo vabilom in s tem pokazalo, da goji največje simpatije do svojih visokošolcev. Opazili smo tudi nekaj izvenkranjskih gostov; da je veselica vspela dobro — tudi v gmotnem oziru, priča poročilo «Slov. Naroda», kjer izročča blagajnik g. stud. phil. Gvido Sajovic kot prebitek veselice 100 kron podpornemu društvu slovenskih visokošolcev «Radogojju». Pripomnim naj še, da je večina kranjskih dunajskih visokošolcev nastopila s trakom društva svobodomiselnih slovenskih akademikov «Sava»; ostali niso nastopili z nikakim trakom, želimo pa, da nastopijo z enakim trakom ob prvi priliki ali pa vsaj na drugi visokošolski veselici; kajti ako akademik ne bode svobodomiseln in napreden, kdo drugi naj pa bode potem? Naprednim kranjskim akademikom kličemo: Le pogumno tako dalje! —i—

Glas iz občinstva. Prejeli smo naslednje pismo: Velečenjeni gospod urednik! Akoravno našemu prečastitemu gospodu dekanu večkrat očitata to in ono, mu v enem oziru vendar delate krivico, ako pravite, da se vrtika povsod. Ravno to ni prav. V cerkvene zadeve zlasti kar se tiče snage v naši lepi cerkvi, se naš gospod dekan prav malo meša, ali pa celo nič. Tla ali pravzaprav klopi, t. j. sedeži, kakor jih že hočemo imenovati, so tako onesnažena in prašna, da izgleda cerkven obiskovalec, ako pride domov, kakor da bi isti prišel iz dolgega potovanja po prašni cesti. Svete podobe ali sohe so polne prahu tako, da se ne razloči njih barva rimskih plaščev. Ako pogledaš enkrat le Kristušovo podobo v stranskem altarju, takoj boš vzkliknil: Mežnarec, kje si? Gotovo je zelo neprijetno, če si kaka dama pomaže svojo najlepšo obleko, ki je določena le za v cerkev, in pride domov z njo, polno prahu in madežev, iz klopi, katera je vsako leto že naprej plačala. Dobro bi bilo, ko bi naši meščani, zlasti pa častite kranjske dame zložile malo svotico za brisanje prahu v cerkvi, ker naš «prečastitima» nima časa. (Pa tudi ne denarja. Opomba uredništva), da hi to odredil. Prijatelj snažnosti.

Novi deželni dvorec je dograjen in se bo dne 22. t. m. slovesno otvoril in blagoslovil. Deželnozborna dvorana je zgrajena na južni strani deželnega dvorca in zavzema glede večine dve nadstropji, leži torej proti Peternelovim ulicam. Nje notranji obseg je približno tolik, kolikoršen je bil v redutni dvorani. Na vsakem koncu je po jedna galerija, nad glavnim vhodom so na-

pravljene razen tega tri lože. Za razsvetljava bodo služili dva ali trije lestenci. Notranja oprava in vse drugo potrebno je okusno, praktično in z vsem modernim komfortom prirejeno. Tudi drugi potrebni prostori ob straneh so dobro pogojeni, zlasti klubove sobe, soba za kadilce i. t. d. Vhod v dvorano je iz prvega nadstropja, na galerijo in v lože pa iz drugega. Prostor nad vestibulom dobi mal vodomet, nekaj nasadov, ob straneh pa na malem obzidku železno ograjo, vse to se bo napravilo šele na spomlad.

Katoliška vojska. Na praznik 8. t. m. so se nekateri fantje iz gorjanske fare na Rečici pri Bledu v gostilni «Pri Flerjančku» skregali in stepli. Ker so dobili batine na devičarske hrbte in so morali bežati, šel je nek gorjanski junak nazaj v Gorje in ondi po vaseh nabral nad trideset hrabrih mladih katoliških bojnikov, ki so kakor divjaki planili na «Flerjančkovo» gostilno ter začeli skozi okna vanjo na zbrane pivece metati prazne sodčke za pivo, kamenje in polena. Domačemu fantu pa ni drugega kazalo, kakor da je ta divji napad pobožnih gorjanskih mladičev zavrnil s puško v roki. Nek fantin iz Spodnjih Gorj je dobil strel v drob in so ga morali prepeljati v ljubljansko bolnišnico, nekaj drugih gorjanskih junakov pa je odneslo manjše praske svinčenk. Ali vse to bi pobožni gorjanski junaki že še pozabili, ako bi jih ne čakala po vrhu še nagrada — v zaporu, kamor so jih orožniki že več krdel odgnali. Res lepo izobrazujejo slovensko mladino naši klerikalni črnuhi!

Lepega fajmoštra imajo v Preddvoru nad Kranjem, prečastitega g. Matevža Jereba, o katerem smo že zadnjič enkrat poročali, kako lepo se je vedel ob priliki nekega pogreba. Ta fajmošter pa ni samo lep, ampak — kakor navadno lepi možki — precej, no, recimo — nepreviden. Mesto, da bi bil naše istinito poročilo vtaknil v žep in sklenil poboljšati se, je najpoprej spustil z verige svojega kapelana, duhovitega Rebola, ki je takoj prihodnji dan pri prvi maši hotel natveziti vernikom, da «Gorenjec» o župniku ni pisal resnice, dasiravno je mnogo poslušalcev na lastne oči videlo na pokopališču škandalozen prizor, ki se je vršil tako, kakor je stalo v «Gorenjcu». Rahločutni Jereb se ni zadovoljil z Rebolovim zagovorom. Naročil je še pri popravkarskem društvu popravek, ki je vreden lepega fajmoštra, vreden pa tudi, da se ga otme pozabljivosti. V tem popravku namreč Jereb v bistvu sam pripozna, kar smo o njem pisali. Samo iz tega vzroka podajamo vse drugo kakor stvaren Jerebov konfuzen popravek bralcem v razvedrilo: «Sl. uredništvo «Gorenjca». Sklicujoč se na § 19. tisk. zak. zahtevam z ozirom na dnevno vest, objavljeno pod zaglavjem «Lepega fajmoštra» v 35. številu. Vašega lista, da sprejmete v zakonitem roku na istem mestu in z istimi črkami nastopni stvarni popravek: Ni res, da ob starih o duhovnu ni bilo ne duha ne sluha, res pa je, da je bil v župnišču v družbi gg. kapeiana, župana in enega cerkvenega ključarja pripravljen mrliča pokopati. Ni res, da je mežnar, oziroma mrliski oglednik pričel jamo kopati v določeni vrsti, res pa je, da so pogrebci kopali brez župnikove vednosti na prostoru, ki je namenjen za cerkev zaslužnim možem etc. Ni res, da sem rekel, da je ta kraj za bogatine in ne za reveže, res pa je, da sem rekel, da je ta prostor — kakor pri vseh pokopališčih, posebno še po novem pokopališkem redu — za zaslužne može ali za take, ki kaj dajo za vzdrževanje pokopališča. Ni res, da sem jaz rekel, da bom očeta le potem pokopal, če bo kaj plačal, res pa je, da sem rekel, naj pa še on nekaj plača, kakor farani sami zahtevajo in radi plačajo za ta prostor v korist cerkvi. Ni res, da sem jaz sina, delavca, vprašal, je-li socijalni demokrat, res pa je, da sem mu rekel, tega pokopališkega reda se mora držati, če je tudi soc. demokrat tako tu kaj kakor v Tržiču in drugod. Ni res, da je bilo moje ravnanje brezsrčno, res pa je, da je bilo postavno in pravilno; tudi je res, da za prostor in pogreb sin ni ničesar plačal. Preddvor, dne 7. septembra 1903. Matevž Jereb, župnik. Lepi fajmošter tedaj sam priznava, da je pokojnikovemu sinu rekel, da naj kaj plača za prostor za prostor, da mu je tedaj «namignil», da bo očeta

le potem pokopal, če bo kaj plačal, kar je ravno «Gorenjec» trdil. Res je tudi, da ob določeni uri na določenem prostoru še ni bilo ne duha ne sluha o duhovniku in da je župnik šele mnogo pozneje v navadni obleki, tedaj nepripravljen za pogreb, prišel na pokopališče. Res je tudi, da so pogrebci pričeli kopati jamo na kraju, katerega je odkazal mežnar, oziroma mrliški oglednik, kakor je to po deželi sploh običajno. Če z župnikovo vednostjo ali brez nje, o tem sploh nismo pisali. Res je nadalje, da je bilo župnikovo ravnanje brezsrčno in škandalozno in še bolj res je vse drugo, kar smo takrat pisali, cesar pa lepi fajmošter ne popravlja, kakor n. pr., da so pogrebci že odhajali, ker le ni bilo in ni bilo duhovnika na spregled in da je župnik Jereb, v svesti si svoje netaktnosti, konečno prosil pokojnikovega sina odpuščanja in, da bi popravil storjeno krivico, brezplačno opravil pogreb. Menda nas hoče krvoločni Jereb osrečiti še z jednim popravkom. Kranjski Koblar namreč — bržkone v prilog lepemu fajmoštru — poizveduje po Kranju, če je Jereb res nekoč v neki kranjski gostilni iz jeze, ker je videl na mizi «Narod», tako tolkel ob mizo, da je prekucnil krožnik zganjcev, o čemur je poročal «Gorenjec» v dopisu iz Preddvora. Jereb naj se ne trudi s popravkom, vrgli ga bomo brez usmiljenja v koš. Res je namreč, da je lepi fajmošter v svoji sveti jezi prevrnil krožnik s krompirjevimi zganji. Če ne bo miru, bomo pa še streljali. Lov na jerebice, jerebe in druge take ptice, je v tem času prost!

Deželni zbor kranjski se snide — kakor že omenjeno — vtorek, dne 22. t. m. Z ozirom na obstrukcijo katoliško-narodnih poslancev, ki je doslej ovirala zborovanje in vsako delovanje deželnega zbora, je deželni predsednik baron Hein sklical načelnštva vseh treh deželnozborskih klubov dne 15. t. m. v posvetovanje, kako bi se dala obstoječa nasprotja poravnati vsaj toliko, da bi deželni zbor sploh mogel delati, da bi sploh mogel izvršiti svoje dolžnosti. Klerikalcev pa ni bilo na to posvetovanje, pač pa je dr. Šustersič v imenu katoliško-narodne stranke pisal deželnemu predsedniku baronu Heinu, da katoliško-narodna stranka ni v položaju, spustiti se v pogajanja o formalnih deželnozborskih vprašanjih, dokler ni zagotovljena «zadovoljujoča» preosnova deželnega reda in deželnega volilnega reda. Klerikalci hočejo torej nadaljevati obstrukcijo. S tem pa bi bilo najhujše prizadeto naše kmetsko ljudstvo, ki naj se zanj zahvali dr. Šustersiču in njegovim pristašem.

Deželni šolski svet je podelil gimnazijskemu učitelju g. dr. Josipu Debevcu naslov «profesor».

V pridobninsko komisijo za celo deželo Kranjsko je izvoljen iz I. razreda kot pravi član tovarnar Gassner, kot namestnik pa tovarnar Kosler.

Gasilno društvo v Kranju priredi ob ugodnem vremenu dne 27. t. m. v nedeljo popoldne ob 3. uri na glavnem trgu javno tombolo s 44 dobitki. Dobitki bodo raznovrstni in primerni. Tablice se prodajajo po 40 vin. Ker je čisti dohodek namenjen za društvene potrebe, se prosi sl. občinstvo, da se iste udeleži v čim večjem številu.

Umrl je včeraj nagloma, kakor nam je došla z Dunaja žalostna vest, ondod naš rojak c. kr. gimn. profesor g. Emil Hribar. Blagemu rojaku lahka zemlja!

Ljubljanski župan in nemški častniki. Poročali smo svoj čas, da so se ljubljanski častniki, ki so se udeležili štiridesetletnice ljubljanskih turnarjev, čutili žaljene radi besed župana Hribarja, da so pasivno sodelovali pri pogaženju črno-rumene zastave. Častniki so tožili in včeraj bi morala biti obravnava. Župana Hribarja je zastopal g. dr. Triller. Obravnava je bila preložena na nedoločen čas.

Volitev občinskega odbora. Dne 22. m. m. je bil v Beli peči izvoljen županom Avgust Mally, občinskim svetovalcem pa Alfred Eisenhut, nadučitelj, Janez Eichleter in Jernej Dorn, posestnika.

Zadnje deževje je napravilo od železniške postaje Rateče do vhoda v dolino Planica veliko jezero. Toča je padala debela kakor golobja jajca. Pri Beli peči je vihar podrl gospodarsko poslopje kmeta Vojtha in zagrebel pod razvalinami živino. Vsi gorenjski vlaki so

imeli v ponedeljek in torek veliko zamudo. — Tudi iz sosednjih krajev se poročajo jako žalostne vesti. Vsled deževja so narasle vse vode in hudourniki. Velik del Koroške je takorekoč pod vodo. Drava je po nekod stopala črez bregove in podrla vse mostove. Vlada je poslala vojake v ziljsko dolino, kjer je voda odnesla mnogo živine in podrla štiri poslopja. Hudo so prizadeti tudi Slovenci v kanalski dolini. — Tudi iz sosednje Štajarske se javljajo velike povodnji. Povsod je zadnje deževje napravilo velikansko škodo.

Promenadni koncert. Jutri ob poldvanajstih napravi meščanska godba v Kranju promenadni koncert na glavnem trgu. Sporedi se ne bodo razpošiljali.

Drobizj z Gorenjskega. Gospod Anton Kosmač v Radovljici je dobil dovoljenje za posredovalnico služeb in stanovanj v radovljiškem okraju. Prične se s 1. oktobrom. — Dekle z 2·5 cm dolgimi lasmi živi v Vodica. Ime ji je Katarina Homar. Stara je 35 let. — Škorpion je pičil v levo nogo Marijo Kušar iz Mavčič. Radi hude otekline so jo prepeljali v deželno bolnico. — Občinske volitve se v kratkem vrše v Radovljici in v Železnikih. — Kmetijska podružnica v Lescah je dobila dovoljenje za tombolo.

Izkaz posredovalnega odseka slovenskega trgovskega društva «Merkur» v Ljubljani. Proste službe: kontorist, potnik, 2 pomočnika manufakturnijske, 3 spec. in žel. in 4 mešane stroke, 3 učenci. — Službe iščejo: 7 kontoristov, ozir. kontoristinj, 7 pomočnikov spec., 7 manuf., 4 žel., ozir. spec., 10 mešane in 2 galanterijske stroke, 3 blagajničarke, prodajalka in 2 učenca.

Križem sveta.

Važno armadno povelje. Naš cesar je te dni izdal na armado oklic, ki daje povod raznim listom, da izrekajo svoje mnenje o njem. Med drugim je izpregovoril tudi tele značilne besede: «Čimbolj sem prepričan o potrebi važnosti in udanosti vse svoje armade, tembolj moram in hočem vzdrževati obstoječe in dobre naprave. Tisti, ki hočejo z enostranskimi zahtevami, nepoznajoč velikih nalog skupne armade za obe državni polovici, zrabljati močno njeno sestavo, naj vedo, da se nikdar ne odpravim pravici, ki jih imam kot najvišji poveljnik. Krepka in enotna, kakor je, mora ostati moja armada, močna obramba avstro-ogrske države proti vsakemu sovražniku. Zvesta svoji prisegi bode moja armada izvrševala svojo resno dolžnost v duhu edinosti in skupnosti, ki spoštuje vsako narodno posebnost in rešuje nasprotja, ker uporablja posebne prednosti vsakega naroda v blagor velike celote.» Iz tega armadnega povelja lahko razvidimo, da cesar še ne misli razkrojiti armade na ljubo Ogram.

Novo sredstvo proti jetiki. Francoski zdravnik dr. Aleksander Marmozem v Parizu je iznašel na Pasteurjevem zavodu nov serum, katerega uporablja z uspehom pri jetičnih ljudeh.

Iz Trsta se nam poroča, da se vrši občni zbor «Zavoda sv. Nikolaja» v nedeljo dne 20. septembra 1903. v lastnih prostorih ulica Sette fontane (vhod na novi cesti k vojašnici) z običajnim dnevnim redom. Začetek občnega zbora točno ob 4. uri popoldne. Po občnem zboru je veselica z sodelovanjem vojaške godbe, iz prijaznosti društvo «Kolo», dramatični odsek pevskega društva «Slava» in raznih izvršujočih članov. Med veselicu deluje šaljiva pošta.

Zahvala.

Podpisano društvo izreka iskreno zahvalo vsem, ki so pripomogli, da se je slavnost 25 letnice društva tako lepo izvršila.

Posebno zahvalo izreka slavnim društvom «Gorenjski Sokol» iz Kranja, slovenskemu delavskemu pevskega društvu «Slavec» iz Ljubljane, «Narodni čitalnici v Škofji Loki», bralnim društvoma v Dražgošah in Dolenjivasi ter prostovoljnimi požarnimi brambam iz Stare Loke, Železnikov in Selc, ravno tako tudi meščanski godbi iz Kranja.

Najprisernejša zahvala vsem odličnim gostom od blizu in daleč, ki se niso vstrašili pota, priti med nas ter s tem povečevati slavnost.

Iskreno zahvalo tudi prijateljem brzojavnih in pismenih častitk, zlasti nas je uprav presenetil brzojavni pozdrav iz Siseka od društva «Sloga» in velecenjenega gospoda Čupaka.

Bralno in pevsko društvo «Ratitovec».

Fran Tavčar, predsednik.

Gospodarske stvari.

Za naseljence. Naprošeni smo objaviti naslednji članek: V razgovoru z naselniškim nadzornikom sem poizvedel, da namerava naselniški urad zelo strogo postopati proti izseljencem iz Kranjske. Povod temu je: 1.) Na Dunaju je neka tvrdka več let importirala dikretno in indikretno Slovence in Hrvate večje v izdelovanju dog. Vsi ti so iz čaberske okolice. Nekaj teh so zvezni uradniki v gozdu zasačili in izpovedali so, da jih je trgovec dog, K... importiral, sedaj so pa izštevili, da jih pride vsako leto po več sto sem s kontraktom. Zaman sem ugovarjal tem izpovedim. Zato opozarjam rojake iz čaberske okolice in drugje, kateri nameravajo v južne dele Zedinjenih držav priti doge delat, da naj se pazijo, in da jih bodo kaj hitro nazaj poslali, in jih varujem s tem škode v denarju in času. Pouka, kako se imajo zadržati, jim tem potom ne morem dajati, ker mi to zabranjuje postava Zedinjenih držav in kot državljanu so mi postave svete. Torej pozor, da si prihranite denar in da ne pridete v škodo. 2.) Dalje sem poizvedel od dotičnega komisarja, da neki gostilničar, bivši v South Čikagi, Ill, sedaj stanujoč v Litiji ali Šmartnem pri Litiji, tudi pošilja ljudi sem. To ve tudi naselniški urad in bode v bodoče zelo pazil na naselnike iz litijskega okraja. V obče bodo zelo strogi v naselniškem uradu, a bodo izdali še strožje naredbe. Nikakor ne želim, da bi ubogi slovenski delavci se doma zadolžili za potne stroške, a od tu bili nazaj poslani. Zato opozarjam vsakega, da bodi previden. Bolehnim ljudem, zlasti če imajo očesne bolezne, ljudje, kateri nimajo tu sorodnikov ali pa pravega cilja, malo denarja, postarnim možem, delavcem, katerim je delo obljubljeno ali zagotovljeno, bodisi katerekoli vrste in to bodi si pismeno, naravnost od podjetnikov ali delavcev, ne svetujem priti sem v to deželo, najmanj pa samim ženskam v drugem stanu ali katere možu doma uidejo. Dovoljeno je pa iti ženam k možem, sinovom in hčeram k očetu, ali brat in sestra h bratu ali k drugim bližnjim sorodnikom. Na slabem potu pa je, kako se kdo meni naseliti z lažnimi izpovedbami, na to posebno opozarjam rojake svoje. Naseljevanje je bilo velikansko poslednje leto, posebno iz južne Avstrije; zato nameravajo to preprečiti. Gg. duhovnike, učitelje in drugo inteligenco prosm, da našemu po izseljevanju hrepenečemu narodu dopovedo to zadevo in ga na ta način varujejo gmotne škode. Slovenske liste pa prosim za ponatis tega svarila, ker mi čas ne dopušča vsakemu posebej pisati. New-York City, N. Y. 25. avgusta. Frank Sakser.

Dobavni razpis. C. in kr. poveljništvo pomorskega arzenala v Pulju naznanja trgovinski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se bo dne 7. oktobra t. l. ob 4. uri popoldne pri omenjenem poveljništvu vršila ponudbena razprava za dobavo potrebščin za leto 1904 c. in kr. pomorskega arzenala v Pulju. Dobaviti bo med drugim: razne deske, volna za snaženje, blago iz usnja, laneno olje, govej loj, rujavo pralno milo, lojene in stearin sveče, metle, čopiči, krtače, oglje, raznovrstno platno, vrvi, koci, železna žica itd. Ponudbe se imajo najkasneje do 3. ure popoldne omenjenega dne pri adjutanturi c. in kr. poveljništva pomorskega arzenala v Pulju vložiti. Dobavni razpis, splošni in specialni pogoji so v pisarni trgovinske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

Zakupni razglas. C. in kr. vojaški preskrbovalni magacin v Gradcu naznanja trgovinski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se bodo zaradi zagotavljenja kruha in ovs za leto 1904 vršile zakupne obravnave v c. in kr. preskrbovalnih magacinih v Mariboru dne 5. oktobra, v Gorici dne 9. oktobra, v Celovcu dne 23. oktobra in pri županstvu v Trbižu dne 22. oktobra 1903. Ponudbe se morajo do 10. ure popoldne dotičnega dne vpslati dotičnim preskrbovalnim magacinom oziroma županstvu. Natančni ponudbeni pogoji so v zgoraj navedenih preskrbovalnih magacinih na vpogled. Zakupni razglas, obsegajoč podatke glede množine predmetov, katere je dobaviti, splošne pogoje in ponudbeni vzorec, se lahko pogleda v pisarni trgovinske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Tedenski sejem v Kranju dne 14. t. m.

Prignalo se je 90 glav goveje živine, — telet, 40 prašičev, — ovac, — koz, 124 buš, — konj. — 50 kg: pšenice K 7-75, prosa K 7-50, ovs K 5-50, rži K 6.—, ajde K 9.—, ječmena K 5-50. fižol ribenčan K 8-50, K 9.—, koks K 10-50 do K 11.—, mandalon K 7-50 do K 7-75.

Mestna hranilnica

v Kranju.

obrestuje hranilne vloge

po 4 odstotke

brez odbitka rentnega davka

5—18 katerega plačuje iz lastnega.

Stanje vlog K 3,130.079-09. Stanje hipoteknih posojil K 1,928.570 80.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice 9

Velika zaloga zgotovljenih oblek

za gospode, dečke in otroke

konfekcije za dame.

*** Solidno blago po čudovito nizkih cenah. ***

Ceniki se razpošiljajo zastoj in poštne prosto. 190—1

Glavna slovenska

hranilnica in posojilnica

registrirana zadruga z neomejeno zvezo

pisarna na Kongresnem trgu št. 14 tik nunske cerkve

in v Ljubljani sprejema in izplačuje hranilne vloge in

obrestuje po 4 1/2 %

od dne vložitve do dne vzdige brez odbitka in brez odpovedi.

Hranilnične knjigice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje pretrgalo.

179—3

Vsak, kdor ima prašiče

naj da zdravemu prašiču vsak teden eno polno žlico med
krmo:

81-11

Kranjske redilne moke za prašiče

doktorja pl. Trnkoczyja krmilno in hranilno sredstvo
zboljšuje, pomnožuje:
meso! mast! rojal zdravje!

Dobiva se 1 zavojček 50 vinarjev pri trgovcih ali pa 5 zavojčkov poštine
prosto z všteto zavojnino za 3 krone proti povzetju

v tovarniški zalogi lekarna Trnkóczy, Ljubljana.

Na stotine zahvalnic, tudi uradno poverjenih o dobrih vseh pri zdravih in
bolnih prašičih prihaja vsak dan. Iste so vsakemu na razpolago in se na za-
htevanje pošiljajo poštine prosto.

Uradno poverilo.

Predloženi prepis se popolnoma strinja pisanemu originalu na dopisnici,
katera ima znamke za 4 šlerje in 2 vinarja.

Ljubljana, tretjega oktobra edentisočdevetstoena.

(Notarski pečat.)

Ivan Plantan, c. kr. notar.

Spoštovani gospod! Moji prašiči niso žrli, tudi so bili sila
revni. Slučajno sem dobil od enega mojih ljudi za poskušnjo en
zavojček redilnega praška (moka) za prašiče. Človek se n. ora kar
čuditi! Ne morem svojih prašičev dovolj krmiti, strašansko veliko
požro, tako, da so se čez nekoliko dni močno izredili, hvala
temu izbornemu sredstvu. Morem isto vsakemu najbolje pripo-
ročiti in ga bodem tudi priporočal.

Prosim z obratno pošto pet zavojev redilnega praška (moke)
za prašiče. **Belišče, Slavonija, 31. oktobra 1900.**

Z velespoštovanjem

Josip English
železniški nadziretelj.

L. Fürsager, Radovljica

„Pri Primožu“

Trgovina z oblačilnim, špecerijskim, steklenim in materi-
jalnim blagom, lišpom (Aufputz), drobnino; zaloga raz-
nega blaga za šivilje in krojače, perila in obleke.
Zaloga šopkov za neveste, nagrobnih vencev in trakov
z napisi.

Klajno apno za živino.

Špirit in žganje. Šipe in kit. Suhe in oljnate barve,
laki, firnež, čopiči vseh vrst. Okraski za rakve.

V podružnici „pri Blažku“:

Špecerijsko blago, moka, žito, šoiske potrebščine, slad-
karije in igrače. 54-10

Ženitna ponudba.

Mladenič išče gospodinje (neveste) za obširno
kmetijstvo na Gorenjskem, vredno več kakor
19.000 gld. Vse je v zelo dobrem stanju. Deklice,
katere veseli kmetijstvo, naj vpošljejo v 14 dneh
svoj naslov, značaj, starost in če mogoče sliko
pod šifro: N. N. poste restante št. 5, Kranj.

Vsakovrstne

kletke za ptiče

se izdelujejo po naročilih in označeni velikosti
trpežno dobro in po nizki ceni.

Kje? pove upravništvo »Gorenjca«.

61-11

Trgovina z železnino „MERKUR“

PETER MAJDIČ

v Celju, Graška cesta števil. 12

priporoča svojo veliko zalogo

najboljšega železa in jekla, pločevine, žice, kakor žico za ograje, lite
železnine, vsakovrstnega orodja za rokodelce, različnih žag, poljedel-
skega orodja in sicer orala, brane, motike, kose, srpe, grablje in
strojev; vsakovrstnih ponev, ključalničarskih izdelkov ter okov za okna,
vrata in pohištvo, žrepljev, vijakov in zakov, hišne in kuhinjske posode
tehtnic, sesalke, meril in uteži, raznovrstnih stavbinskih potrebščin ter
vsega drugega blaga za stavbe, hiše, vrte itd.

Traverze, cement, strešna lepenska, trsje za obijanje stropov (štorje),
lončene cevi, samokolnice, oprav za strelovode, ter vse v stroko že-
lezne trgovine spadajoče predmete.

Tomazeva žindra, najboljša umetno gnojilo.

* Bogata izber vsakovrstnih nagrobnih križev. *

Postrežba točna.

Gene nizke.

Kuverte in vizitnice po najnižji ceni

182-18

priporočila Iv. Pr. Lampret, tiskar v Kranju.

Šivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga 144—12

Ivan Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17

priporoča svoje najbolj priznane
šivalne stroje in kolesa

Ceniki se dopošljejo na zahtevanje zastoj.

Večkrat premičano!

Glinaste peči, štedilnike, banje

za kopeli, kakor tudi kipe, vaze in
druge glinaste izdelke
v vseh barvah, kipežne in cene
priporoča prva in največja

tovarna

pečij in glinastih izdelkov
August Dreise
v Ljubljani.

115-18

R. LANG, Ljubljana (Kollzej)

tovarna za modroce na peresa
in posteljno opravo, zaloga
pohistva,

priporoča vsake vrste

modrocev, posteljne uloge, zrcal, podob,
otročjih vozičkov, naslonjatev, počl-
vainikov (sofa, kanape, divan) in
sobno opravo 94—22

po najnižjih cenah.

Cenike s 300 podobami pošlje
zastoj in poštnine prosto.

Razpošiljanje točno.

C. kr. priv. tovarna strojev, brizgalnice,
kmetijskih strojev, I. moravska mehanična
tkalnica cevi in pasov

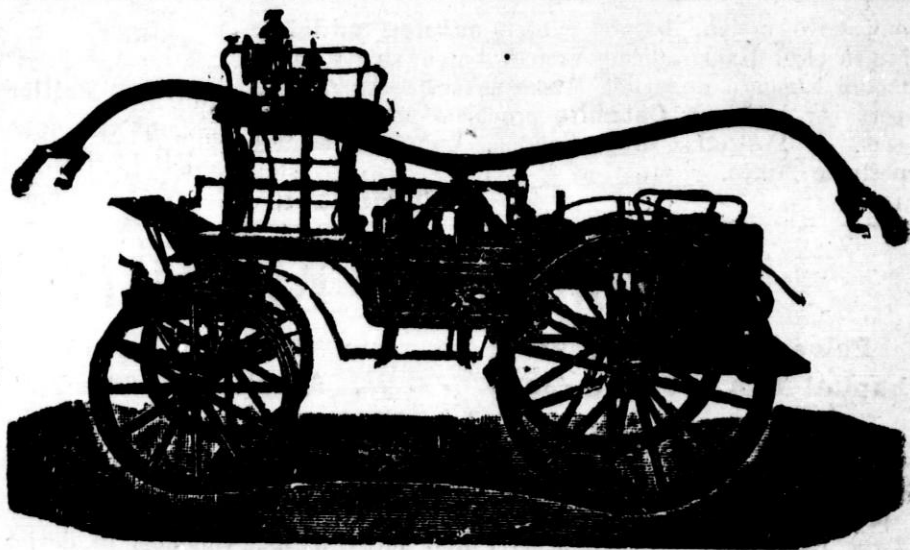
R. A. SMEKAL

v Cechu pri Prostjevu in Smichow-Praga.

Podružnica v Zagrebu, Frankop. ulica 9

priporoča 15—25

glavnim gasilnim društvom, občinam in zasebni-
kom brizgalnice vsake vrste, s patentom proti
smralini in s priredbo, da tiste na obe strani
vodo vlečejo in mečejo, parne brizgalnice,
s kojima zamoreta samo dva človeka opravljati
delo — naučba v teku treh dni — ter ne po-
trebujejo izprašanega strojevodjo; dalje vse drugo
gasilno orodje, čelade, pase, sekirice, lestve
i t. d., kmetijsko orodje in Peronospera-
brizgalnice. — Roba solidna elegantna in ceno.
Plačila po dogovoru.

Podružnica R. A. Smekal v Zagrebu.

J. Čencič, zaloga obuval

Škofja Loka št. 93

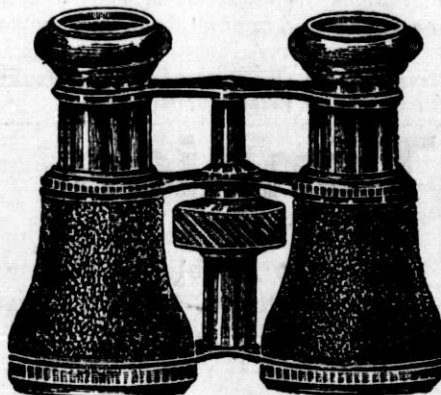
184—2

priporoča obuvata lastnega izdelka kakor najmočnejše in
tudi lahke črevlje. Vsakršna naročila se izvršujejo točno
in po nizki ceni.

M. Suttner, urar

v Kranju

priporoča svojo
izborna zaloga
vseh vrst
daljno-
gledov
po najnižjih
cenah.

140—13

Vabilo.

Tvrška Singer in drug, delniška družba za šivalne
stroje, napravi

od 9. do 23. septembra t. l. v
otročkem vrtcu v Tržiču

brezplačni učni tečaj za umetno
vezenje

združen z

razstavo

modernega umetnega vezenja. — Vstop prost. — Na-
tančneje se zve z lepakov. — Za mnogobrojni obisk prosi
z velespoštovanjem

Singer in drug

delniška družba za šivalne stroje v Ljubljani,

181—2

sv. Petra cesta 4.

Dunajsko društvo „Union“

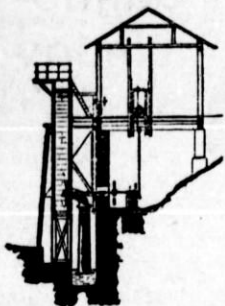
priporoča se mojstrom, posestnikom in obrtnikom v zavarovanje v slučaju bolezni. Dosedaj jih je že obilo pristopilo. Društveni zdravnik je dr. Edvard Globočnik v Kranju. 188—1

MLIN

s 5 kamni, gospodarsko poslopje in žaga, 25 mernikov posjanja, od dveh zemljišč frajka za drva, prosta stelja v gozdih tega mlina se da pod ugodnimi pogoji v najem za 6 let. 189—1

Več o tem se izve ustmeno ali pismeno pri Alešu Jenku, posestniku na Zgornjem Berniku, p. Cerklje (Gorenjsko).

G. Tönnies

117-17

tovarna za stroje, železo in kovinolarvna v Ljubljani priporoča kot posebnost žage in vse stroje za obdelovanje lesa.

Francis-turbine osobito za žagine naprave zvezane neposredno z vratilom. Sesalno-generatorski plinski motorji, najcenejša gonilna sila 1 do 3 vin. za konjsko silo in uro.

JOSIP WEIBL

J. Spreitzerjev naslednik

LJUBLJANA, Slomškove ulice št. 4

Stavbeno-umetno in konstrukcijsko ključavničarstvo.

Žično omrežje na stroj, obhajilne mize, ograje na mlodvoru. obmejno omrežje, vežna vrata, balkoni, verande, stolpne križe, štedilnike i. t. d. 125-16

Špecialiteta: valjični zastori (Rollbalken).

Kadar pridete v Ljubljano

izvolite si ogledati

v Špitalski ulici št. 5

moj novo urejen, bogato založen **suknen oddelek**, broječ blizu 1000 različnih vzorcev zadnjih novosti, modni kamgarn in ševijot, lovsko sukno, dosking, trikot, peruvijen i. t. d. — **Ostanke** prodajam po zelo znižani ceni. — Postrežba strogo solidna. Vzorcji na zahtevo poštnine prosto. 110 19

R. Miklauc.

Loterijska srečka dne 12. septembra t. l.

Trst: 14 40 15 50 9

Gospod

išče v Kranju stanovanje s prostim vhodom, z dobro hrano in postrežbo. 187—1

Pismene ponudbe naj ve vpošljejo na upravništvo «Gorenjca».

Otroški vozički

4·50
gld.

4·50
gld.

se dobivajo po sledečih cenah:

4·40, 5·50, 6·50, 7·50, 8—, 9—, 10—, 12—, 14—, 16—, 18—, 20— gld.

Galanterijsko blago na drobno in na debelo.

39—13

ALBIN RANT v Kranju

pod mestom.

III. 167—51

Blag. gospod

Piccoli

lekarnar

Ljubljana.

Pri neki gospej, katera je trpela dolgo časa na nervoznosti, sem uporabljal z izvrstnim vspehom **Vaše** železnato vino. Prosim torej, pošljite mi načaljnih šest steklenic imenovanega vina.

Dr. L. Färber

c. kr. štabni zdravnik

Raštelj št. 19.

GORICA, 6. junija 1902.

Polliterska steklenica velja 2 K.

Zunanja naročila izvršuje lekarnar GABRIEL PICCOLI v Ljubljani točno, ako se mu pošlje znesek po poštnem povzetju.

Ljubljanska KREDITNA BANKA

Polnovplačani akcijski kapital K 1.000.000

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Promese izdaja k vsakemu žrebanju.

v Ljubljani

Špitalske ulice št. 2.

Zamenjava in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapale kupone. Daje pred-ujme na vrednostne papirje. Zavaruje srečke proti kurzni izgubi. Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavcije.

Eskompt in inkasso menic. — Borzna naročila.

Podružnica v Spljetu

(Dalmacija). 11—51.

Denarne vloge sprejema

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vloženi denar obrestuje od dne vloge do dne vzdiga.

Promet s čeki in nakaznicami.

Slav. šolskim vodstvom

se udano priporočam za cenj. naročila šolskih tiskovin

Z odličnim spoštovanjem

Iv. Pr. Lampret, tiskarna v Kranju.

Lepo posestvo

v Spodnji Besnici št. 25 se radi selitve iz proste roke da v najem.

Oddaljeno je eno uro od mesta Kranj in četrte ure od postaje sv. Jošt. Posestvo je na lepem kraju, obsega 44 mernikov posevne, 3 orale travnika ter pašnik in gozd. Vse je v prav dobrem stanju. Hiša z gospodarskim poslopjem je lepo zidana, stoji tik okrajne ceste in je prikladna za vsako podjetje. V njej se izvršuje že 6 let prodaja s špecerijskim blagom in točenje piva, špirta in žganja. Tudi je pripravna za gostilno. V najem se da tudi posamezno. 172-4

Natančnejša pojasnila daje lastnik Ivan Poličar v Besnici.

Kot učenec

se takoj sprejme krepak deček v trgovino s špecerijskim blagom na deželi. 174-4

Naslov pove upravništvo «Gorenjca».

Priporočilo.

Slavnemu občinstvu uljudno priporočam svojo dobro urejeno **delavnico** v izdelovanje vsakovrstnih oblek po najnovejšem kroju, kakor tudi zalogo **blaga za moške obleke ter izdelanih oblek in havelokov.**

Zavežujem se vsakemu p. n. odjemalcu, oziroma naročniku dobro in natančno postreči. Z ozirom na to se naadam, da mi bo slavno občinstvo v mestu in na deželi izkazalo svojo naklonjenost.

Z odličnim spoštovanjem

Lovreno Rebolj
krojač v Kranju.

180-3

Postrežba tohna!

Dijakom znižane cene!

62-27

Trgovina z železnino in špecerijskim blagom

„MERKUR“ Peter Majdič v Kranju.

Priporoča bogato zalogo po nizki ceni, kuhinjsko posodo, mi-zarsko, ključavničarsko, kovaško, zidarsko, črevljarsko orodje in orodje za poljedelce, kakor pljuge, lemeža, vile, železne brane, motike, sekire, železne grablje; nadalje štedilna ognjišča, nagrobne križe, vodne žage, pile, kovanje za okna in vrata, žico, žičnike, katranovolepko, železno in pocinkano ploščevino, karbolinej, trsje za obijanje stropov, vlite kotle. Veliko izber slamoreznic, plaht za vo-zove, železnih peči,

Roman- in Portland-cement, traverze,
stare železniške šine

šine za kolesa, podvozi in drugo železo, sesalke za vodniake, cevi in vsakovrstno špecerijsko blago.

Zaloga svetilk!

Zaloga različnih barv!

Kreditno društvo v Kranju

registrovana zadruga z omejeno zavezo

je pričelo poslovati **dne 1. januarja 1903 v Kranju na glavnem trgu v hiši g. K. Floriana št. 194.**

Uradije se vsak dan ob delavnikih od 9. do 12. ure dopoldne, ob ponedeljkih in smajnih dneh pa tudi popoldne od 2. do 4. ure.

Hranilne vloge se obrestujejo po

4 1/2 %

brez vsakega odbitka ter plačuje „Kreditno društvo“ rentni davek za vlagatelje iz svojega.

Obresti se računajo od 1. oziroma 15. vsakega meseca po dnevu vložitve do 1. oziroma 15. pred dnevom vzdignjenja. Nevzdignene obresti se prištevajo koncem leta kapitalu.

Posojila se dovoljujejo na osebni kredit, zastave in tudi na hipoteke proti primerni obrestni meri.

V upravnem svetu so:

Franc Krenner, podpredsednik.

Janko Majdič, predsednik.

Rudolf Kokalj, pisarniški ravnatelj.

Karol Jäger.

Josip Kovač.

Nadzorstvo:

Vinko Majdič.

Peter Mayr.

Dr. Valentin Štampihar.

Ciril Pirc.

Ivan Rakovo.

Plača vsako soboto zvečer, če je ta dan praznik, pa dan poprej. — Velja po pošti prejemana za celo leto 4 krone, za pol leta 2 kroni, za četrt leta 1 krono. Za Kranj brez pošiljanja na dom stane za celo leto 3 krone, za pol leta 1 krono 50 vinarjev. Dostavljanje na dom stane za celo leto 60 vinarjev več. Posamezne številke stanejo 8 vinarjev. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se za petitvrsto 10 vinarjev, če se tiska enkrat, 8 vinarjev, če se tiska dvakrat, če se tiska večkrat, pa po dogovoru. Uredništvo in upravnništvo se nahaja v hiši št. 105 nasproti župne cerkve. — Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnina reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.